



Jonas Sjöstedt: Tal på första maj 2014

Talare

Jonas Sjöstedt
F.d. partiledare Vänsterpartiet

Datum

1 maj 2014

Omständigheter

Jonas Sjöstedts tal den 1 maj 2014 i Stockholm.

Förstamajfirare, socialister, feminister

Drömmar och visioner om ett bättre samhälle har skapat mycket av det som är bäst med Sverige. Idag behöver vi de visionerna mer än någonsin. Drömmen om en skola som ger alla barn samma chans. Om städer som byggs för alla, oavsett hur mycket eller lite vi har i plånboken. Om att vårt land skulle kunna vara ett föredöme i världen i klimatarbete och jämställdhet mellan kvinnor och män. Vår vision är ett samhälle där solidaritet och omtanke – inte girighet och vinstintresse – styr våra liv.

Jag vill ha en regering som drömmer om och arbetar för en bättre värld. Därför vill jag ha vänsterpartister i regeringen. Jag gillar fotboll, men jag vill inte ha en statsminister som bara glöder när han talar om det fotbollslag som han hejar på. Jag vill ha ministrar som glöder när de talar om hur unga ska få jobb, om hur bostadsbristen ska byggas bort och om hur inkomstklyftan mellan kvinnor och män ska försvinna. Men när det debatteras så ser man på Reinfeldt att han är less och att han längtar långt bort.

Är ni trötta på regeringen Reinfeldt?

Då har jag en god nyhet till er, i år ger vi i Vänsterpartiet alla väljare ett unikt erbjudande som ni bara lär få en gång i livet. I år kan vi besegra Fredrik Reinfeldt två gånger.

Vi ska börja redan nu i EU-valet den 25 maj. Då är de dags att börja göra verklighet av våra visioner.

Vad har Fredrik Reinfeldt för visioner? Han verkar inte ha några. Han vill inte ha dem. Han varnar för dem. Kanske inser han att hans egna patentlösningar, skattesänkningar och privatiseringar, inte kan få ner arbetslösheten, inte kan lösa klimatkrisen eller mota tillbaks rasismen.

Jag har en dålig nyhet för Fredrik Reinfeldt. De flesta svenskar har större drömmar än skattesänkningar, nedskärningar och privatiseringar.

Allt fler har fått nog av sänkta skatter för banker – samtidigt som barnmorskorna är för få och kvinnor som ska föda skickas mellan sjukhusen. En majoritet svenskar vill inte ha skolor som går i konkurs och lämnar eleverna i sticket. Vi går inte på snacket om att det är valfrihet att förskolebarn får vatten och hårt bröd istället för riktig frukost. Vi vill inte att vår farmor och mormor ska få en sämre äldreomsorg när pengarna går riskkapitalister istället för till undersköterskor.

Fredrik Reinfeldt, jag förstår varför du tittar ner i bordet och inte svarar när du får frågor om vinstjakten i välfärden. 62 procent av dina egna moderata väljare är emot att privata vinster plockas ut ur välfärden. Frågan om privata vinster i välfärden kan bli högerregeringens fall. Vi lovar att ta upp den varje dag fram till valet. Vänsterpartiet är garanten, den enda garanten, för att de privata vinsterna tas bort ur välfärden.

Även valet till EU-parlamentet handlar om vinster och privatiseringar. EU räddar banker men tvingar länder i kris att privatisera. Kapitalmakt och vinstintresse får styra politiken. Nu förhandlar EU med USA om ett nytt handelsavtal som bokstavligen ska sätta vinstintresset före välfärden och demokratin. Tanken är att företag ska kunna stämna stater som tar demokratiska beslut som minskar företagets vinster. Liknande regler finns redan i andra avtal. Med dem som grund stämmer tobaksjätten Philip Morris Australien och Uruguay för att de vill minska rökningen. Slovakien dömdes att betala böter för att de ville införa en sjukförsäkring som var mer rättvis och minskade det privata vinstintresset. Om avtalet mellan EU och USA blir verklighet skulle de stenrika riskkapitalisterna i företaget KKR i New York kunna stämna Sverige om vi tar bort de privata vinsterna i välfärden. För de äger Vardaga, företaget som fick byta namn när varumärket Carema blev för utskämt av vårdskandaler. Vi tänker inte ge dem den makten, och du kan stoppa det genom en röst på Vänsterpartiet den 25 maj. EU-valet handlar också om

privatiseringar och vinster i välfärden. Välfärden är inte till salu.

Kvinnor drabbas dubbelt av privatiseringarna. Vinstjakten gör att de som jobbar i välfärden stressar och inte hinner med som de skulle vilja. Det är främst kvinnor som går ned i arbetstid för att ta hand om anhöriga som behöver stöd och hjälp. Det är deras inkomster som minskar, och deras tid som tas i anspråk, när välfärden urholkas.

De som tjänar på de vinstdrivna välfärdsföretagen är först och främst män. Det är de som sitter i toppen för riskkapitalbolagen som plockar hem pengarna. Ju högre upp i ägarkedjorna man tittar, desto fler slipsar finner man.

Det finns de som frågar sig om feminismen har gått för långt? Vad betyder det ens? Feminism är att erkänna de maktstrukturer som gynnar män och missgynnar kvinnor och att vilja göra något åt det. Det borde vara självklart. Men det är det inte idag.

Låt oss titta på verkligheten: Kvinnor utsätts för mäns våld. Det sker på väg hem från krogen och det sker i det egna hemmet. De utsätts för sexuellt våld, och hot om våld. Även den kvinna som inte drabbas lever i medvetenheten om att det kan hända. Rädslan blir en del av vardagen.

Inkomstklyftan mellan män och kvinnor fortsätter att öka. Huvuddelen av hemarbetet utförs fortfarande av kvinnor. Det är kvinnor som går ned på deltid för att täcka upp för bristerna i välfärden. Det är kvinnor som går in när gamla mamma eller svärmor blir sjuk och behöver hjälp. Kvinnor får lägre lön och sämre karriärmöjligheter. De får mindre arbetstid på jobbet och mer arbete i hemmet. Och efter ett långt arbetsliv får de väsentligt lägre pension än män.

Vänsterpartiet arbetar varje dag för att förändra det här. I kommuner där vi styr genomför vi rätt att arbeta heltid och vi tar bort delade turer. I Malmö har Vänsterpartiet höjt de lägst avlönade kommunanställdas löner med 1 000 kronor extra, nästan alla var kvinnor. I Göteborg har vi fått igenom att kommunen ska prova sex timmars arbetsdag – ett vänsterpartiförslag som blev en världsnyhet.

Vinner vi riksdagsvalet är vi garanten för en feministisk politik i hela landet. För stöd till kvinnojourernas viktiga arbete. För en ändrad lag om våldtäkt med krav

på samtycke och bestämmelser om oaktsamhet. Det är ett stort misslyckande att så få förövare döms idag. Vi kommer att arbeta för delad föräldraförsäkring och en rättvisare skattepolitik. Vi förbättrar kvinnors villkor och vi flyttar makten.

Idag lägger vi ytterligare ett förslag som ökar jämställdheten mellan kvinnor och män. Vi vill förbättra villkoren för alla de pensionärer som har riktigt låga pensioner. De allra flesta av dem med lägst pension är kvinnor. Vi vet vilka de är. De kan vara vår mamma eller vår farmor. De som ofta både yrkesarbetade och tog huvudansvar för hem och barn. De som har slitit och tagit ansvar ett helt liv. De som sedan får klara sig på riktigt låga pensioner. Vi satsar för att ta bort pensionärsskatten, och vi börjar med dem som har en pension upp till 12 000 kronor i månaden. För dem tar vi bort hela skattekllyftan. Men vi sänker skatten för alla pensioner upp till 16 000 kronor. Banker och miljonärer får betala lite mer i skatt. Då blir det mer över till de som har riktigt låga pensioner. De som idag får vända på kronorna när de går och handlar eller som sparar in på sina egna behov för att få råd med presenter till barnbarnens födelsedag. De vinner på vårt förslag.

Där högerpolitiken ökar klyftorna och missgynnar kvinnor med låga inkomster gör vänsterpolitiken tvärtom.

Runtom i Europa pressas kvinnors rättigheter tillbaka. Valfärden skärs ner i krisens spår. Aborträtten är under attack i flera länder. I EU röstar svenska kristdemokrater och moderater med högern mot kvinnors rättigheter. Vilket parti i hela EU-parlamentet har varit mest aktivt för att försvara kvinnors rättigheter? Från vilket parti kommer ordföranden i utskottet för jämställdhet mellan kvinnor och män? Vilket parti tar strid för att motverka trafficking och våld mot kvinnor? Det är vårt parti, Vänsterpartiet. Vi driver feminismen i EU. Kvinnors rättigheter är inte till salu.

I november förra året träffade jag sjöfolket som strejkade för att få behålla sitt lönesystem på skärgårdsbåtarna som lägger till här nere vid kajen. När Strömmabolaget försattes i blockad av facket hyrde arbetsgivaren in arbetskraft för fortsätta turerna, på ren svenska strejkbryteri. Men genom sin sammanhållning vann sjöfolket den striden.

För ungefär ett år sedan besökte jag ett callcenter i Fränsta. Ett företag som hade fått statligt stöd. Där sa arbetsgivaren upp alla anställda för att de krävde

kollektivavtal med vettiga arbetsvillkor. En av de unga som hade strejkat och fick sparken heter Frida, hon sa: ”Vi är stolta över att ha satt stopp för ett oseriöst företag som utnyttjat människor. Och vi är övertygade om att fler unga fått upp ögonen för sina fackliga rättigheter. Vår strejk har lett till något större.”

När jag kom till Lagenas lager i Jordbro hade arbetsgivaren DHL varslat 25 lagerarbetare om uppsägning. De ville ta in bemanningsföretag istället. Efter en hård konflikt vann de anställda. DHL backade. Vet ni varför? Jo, för att Mohamed, Jessica, José, Matti och de andra som jobbar på Lagena höll ihop. De valde att sätta gemenskapen först.

Arbetslivet i Sverige blir allt otryggare. Otrygghet är vardag för så många. Låglönekonkurrens, bemanningsföretag och tidsbegränsade anställningar leder till en arbetsmarknad där orättvisa och splittring härskar. De som har arbete delas upp mellan de med trygga arbetsvillkor – och en växande grupp som lever med osäkerhet och en ständig rädsla för att förlora jobbet. Det är de unga som har det svårast.

Vid sidan av den vanliga arbetsmarknaden växer en gråsvart sektor fram där migrantarbetare och papperslösa utnyttjas. De tvingas jobba för löner och villkor som ligger långt under lagar och kollektivavtal.

Det finns en annan väg att gå. Vi kan skapa fler jobb i Sverige – och vi kan skapa trygga jobb för alla som arbetar här. I grunden handlar det om att kämpa tillsammans, som arbetarna gjorde på Lagena och i Fränsta.

Men det skulle gå så mycket lättare om vi hade en regering som faktiskt ville ha fler trygga arbeten. Ofta har jag tagit med mig de historier jag mött till riksdagens debatter – och jag har mötts av en regering som inte bryr sig. En statsminister Reinfeldt som ryckte på axlarna åt strejkbryteri. En näringsminister Lööf som tyckte att det var okej att ge statligt stöd till företag som vägrar sluta kollektivavtal. En arbetsmarknadsminister Svantesson som tyckte att det var okej att fast anställa på Lagena eller Norwegian sparkas för att ersättas av bemanningsanställda.

Vinner vi valet ska det bli ändring på det. Vänsterpartiet vill skärpa lagstiftningen för att öka anställningstryggheten. Fast anställning ska vara normen och det ska krävas särskilda skäl för tillfälliga anställningar. Den som

har varit tillfälligt anställd i två år under en femårsperiod ska få fast anställning.

Fasta jobb ska inte få ersättas av bemanningsföretag. Missbruket av bemanningsföretag måste upphöra. Anställningsskyddet och kollektivavtalen ska värnas.

Vår väg framåt leder till en modern arbetsmarknad. Där kan människor utvecklas och göra nytta. Där kan man vara trygg på jobbet. Arbetsrätten är inte till salu.

Precis som vi bekämpar privatiseringar i Sverige och EU så slåss vi för trygga jobb i hela EU. I spåren av EUs kris tvingas hundratusentals löntagare lämna sina hem och söka arbete i andra länder. En del av dem arbetar här. Vi kräver att alla som arbetar i Sverige ska omfattas av svenska kollektivavtal. Ingen ska bli utnyttjad av skrupelfria företag som jagar snabba vinster.

Det är mindre än en månad kvar till EU-valet. En röst på Vänsterpartiet är en röst för att försvara svenska kollektivavtal – och mot att människor utnyttjas i arbetslivet. På samma sätt som vi försvarar rimliga villkor i Sverige gör vi det i EU. Det handlar om solidaritet och samarbete. Vi kommer inte att låta EU ställa de som arbetar mot varandra.

Vi vill ha en regering som tar våra stora framtidsfrågor och utmaningar på allvar. Klimatfrågan kräver handling vi kan inte nöja oss att släppa ut mångdubbelt mer växthusgaser per person än vad planeten tål. Vi vill inte ha en regering som låter Vattenfall löpa amok i Europa med ekonomiska och ekologiska vansinnesaffärer. En regering vars ministrar i nästa stund skyller på varandra istället för att ta ansvar för sitt eget Nuon-fiasko. En regering som tar klimatet på allvar säljer inte vårt överskott av utsläppsrätter till en amerikansk storbank. Klimatet är inte till salu.

Det är hög tid att ställa om, det är vår uppgift att göra det. Vi vet vad vi ska göra. Vi ska bygga ut järnväg och kollektivtrafik. Vi ska renovera gamla slitna hus och bygga miljövänligt när vi bygger bort bostadsbristen. Vi ska satsa på förnybar energi med sol- vindkraft och bioenergi. Det är en politik som ger minskade utsläpp, bygger ett modernare land och skapar fler arbeten. Det är en politik som skapar en bättre framtid.

Klimatfrågan handlar om att fördela ett begränsat miljöutrymme, i Sverige och världen. Knappa resurser kräver rättvis fördelning. Vi måste våga ifrågasätta en samhällsmodell som bygger på ständigt ökad tillväxt och förbrukning. Vi sätter solidariteten med kommande generationer före kortsiktigt vinsttänkande.

Även i utrikespolitiken är solidaritet viktigare än vinstintresse. Den som exporterar vapen och beväpnar diktatorer tappar trovärdighet i sina krav på demokrati. Vi vill ha en självständig utrikespolitik och en utrikesminister som inte knäcker extra som generalagent för vapenindustrin. En utrikespolitik som grundas på solidaritet skulle erkänna Palestina och det fria Västsahara.

Vi står inför stora utmaningar. Vi vet att den här regeringen inte kommer att klara dem. För att skapa rättvisa måste man ha ett mål om ett mer rättvist samhälle. Det har inte dagens regering. Man måste drömma större drömmar än privatiseringar och skattesänkningar. Den regering som bäst kan klara de utmaningar vi står inför är en rödgrön regering med ett starkare Vänsterparti. Det är vårt besked till väljarna, vi är de enda som är tydliga på den punkten. Vi vill inte ha några borgerliga ministrar i nästa regering. Man kan inte förbättra arbetsrätten med Annie Lööf, man kan inte lösa klimatfrågan med Jan Björklund. När socialdemokrater och miljöpartister är otydliga är vi glasklara. Vi vet skillnaden mellan vänster och höger. Vi vill sitta i nästa regering. Men vi gör det inte till vilket pris som helst, vi fortsätter inte dagens privatiseringspolitik. Vänsterpartiet är inte till salu.

Vänner, Nu börjar valrörelsen. Om några veckor är det val till EU-parlamentet. Det ser ut att bli ett mycket bra val för vänstern runt om i Europa. Det finns god grund för det. När högern, liberaler och socialdemokrater i EU har varit överens om att rädda banker och offra välfärden så har vänstern pekat på andra lösningar. Särskilt tydligt är det i Grekland där euron och EUs politik har bidragit till en social katastrof. I Grekland har stora delar av sjukvården kollapsat. De miljoner som är arbetslösa och saknar sjukförsäkring får inte den vård de behöver. Barn får inte nödvändiga vaccinationer. Kvinnor har inte råd att föda på sjukhus. Till grekiska skolor går barn som inte har fått någon frukost och som inte har den euro på fickan som skollunchen kostar. De betalar priset för EUs och högerens politik. Men mitt i krisen kliver den grekiska vänstern fram. De samlar in pengar och delar ut matpaket. Deras vårdcentraler med frivilliga läkare och sjuksköterskor ger alla som kommer, greker eller flyktingar, den vård och de vaccinationer de behöver. Mitt i det kaos som EU har bidragit

till bygger vänstern något nytt. Till det praktiska solidaritetsarbetet går vår insamling denna 1a maj. I vänsterns arbete ligger hoppet om en bättre framtid.

Vi är inte kritiska till EU bara för vår egen skull, vi är det för Europas skull. Det är motsatsen till Sverigedemokraterna. När Sverigedemokraterna bekämpar tiggare bekämpar vi den politik som skapar fattigdom. När de hotar med fattiga arbetare från andra länder så vill vi ge dem fackliga rättigheter. Därför är vänstern så viktig i detta val.

Socialister, feminister. Det händer något bra i EU och Sverige. I motståndet mot högerens misslyckade politik växer något bättre fram.

Stödet för en välfärd fri från privat vinstintresse är rekordstort.

Organiseringen för feminism och jämställdhet växer varje dag.

De som har funktionsnedsättningar kräver ett slut på diskriminering och rätten till ett samhälle som är anpassat även för dem.

Våld från nazister bemöts med fredliga jättemanifestationer. När rasister bjuder in sig själva till arbetsplatser och skolor möts de av starka och värdiga protester från elever, brandmän och vårdpersonal.

Vi är en del av denna rörelse. Vi drömmer om något bättre. Vi vet att ett rättvisare samhälle som håller ihop är något vi kan skapa tillsammans. Vi vet att omtanke och solidaritet bygger bättre samhällen än girighet.

Nu går vi ut och vinner valen!

Taggar

1 maj, 2010-tal, 2014, Man, Vänsterpartiet

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jonas-sjostedt-tal-pa-1-maj-2014>